

UVOD

Jugoslovenska kriza, nastala nasilnom secesijom pojedinih jugoslovenskih republika i razbijanjem Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, praćena surovim oružanim sukobima sa najtežim ljudskim i materijalnim gubicima posle Drugog svetskog rata u Evropi, stavili su region, pa i čitavu svetsku zajednicu, pred jednu od najozbiljnijih proba posle stvaranja Ujedinjenih nacija.

Mnogo bi moglo da se kaže o istorijatu jugoslovenske krize, o uzrocima, spoljnim i unutarnjim, o neobjektivnosti i greškama u proceni i tretiranju krize, o širem krugu učesnika krize i njihovim interesima, o dubokim posledicama koje će kriza, i posle svog rešenja, imati na budući razvoj na prostorima prethodne Jugoslavije, pa i mnogo šire. Ova knjiga nema pretenziju da se bavi svim tim, veoma kompleksnim pitanjima. Njen prvenstveni cilj je da na plastičan način pokaže kako je međunarodno pravo, primenjivano ili čak i stvarano od strane međunarodne zajednice, reagovalo na jugoslovenski slučaj i da li presedani, načinjeni u ovoj situaciji, predstavljaju putokaz ka daljoj konsolidaciji međunarodnog prava i njegovog „primenjivača” ili ukazuju na ozbiljne slabosti međunarodnopravnog poretka da odgovori na ovaj i slične izazove i probleme.

Jugoslovenska kriza pojavljuje se i odvija upravo onda kada Ujedinjene nacije pune pet decenija svoga postojanja i rada, punog iskustava i pokazane zrelosti. Međutim, to su i Ujedinjene nacije jednog novog vremena, jedne potpuno nove konstelacije snaga, oslobođene hladnog rata i ideoloških i blokovskih konfrontacija, ali lišene i jedne ravnoteže koja je u dugim godinama bipolarnog sveta imala svoju posebnu ulogu (svaka čast nesvrstanim, ali za njihov nastanak i opstanak postojanje ravnoteže odnosno dva bloka bio je ne samo uzrok, već i neophodni uslov).

U jugoslovenskoj krizi stavljeni su na probu skoro svi značajniji principi i ustanove međunarodnog prava: princip univerzalnosti i suverene

ravnopravnosti država, princip nepovredivosti međunarodno priznatih granica, princip nemešanja u unutarnje stvari drugih zemalja, princip poštovanja ugovornih obaveza (*pacta sunt servanda*), institut priznanja država, kontinuiteta međunarodnog subjektiviteta države – prethodnice, sukcesija i dr.